

Bildande av Máhkkavárrie naturreservat i Arjeplogs kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, Bilaga 1, ska utgöra Máhkkavárrie naturreservat. Den slutliga inmätningen av området kan innebära mindre justeringar av reservatets avgränsning och areal.

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt MB m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt MB m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (Bilaga 4).

Syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla naturmiljö med dess höga biologiska mångfald och opåverkade vildmarkskaraktär. Områdets skogar, våtmarker, sjö, vattendrag och andra ingående ekosystem ska ges förutsättningar att utvecklas naturligt. De delar av området som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd. Syftet är även att bevara ett sammanhängande naturlandskap och motverka fragmentering. Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer är syftet också att tillgodose behovet av ostörd natur för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att:

- Skogsbruk, exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras.
- Reservatets naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas i huvudsak fritt genom naturliga processer.
- Ge möjlighet till naturvårdsbränning som ersättning för utebliven naturlig brand.
- Skogliga utvecklings- och arronderingsmarker återställs till ett mer naturligt tillstånd genom fri utveckling eller naturvårdande skötsel som exempelvis naturvårdsbränning, stängsling, ringbarkning och/eller röjning av ungskog.
- Vid behov återställa vattenmiljöernas naturliga hydrologi och struktur genom att till exempel lägga igen diken, åtgärda vandringshinder, restaurera våtmarker eller återställa vattendrag efter flottledsrensning.

- Främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet bekämpas, i de fall det är möjligt.
- Åtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för länsstyrelsens beslut

Skälen för bildandet av reservatet, tillika dess prioriterade bevarandevärden, är områdets värdefulla naturskog med dess stora biologiska mångfald. Områdets höga värden för friluftsliv är också skäl för bildande av reservatet.

Skogsavverkning, dikning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar. Skada eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar,
2. på annat sätt än vad som anges under punkt 1 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t ex genom att borra, spränga, anordna upplag, gräva, dikesrensa, schakta eller dumpa,
3. uppföra eller utöka byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk, med undantag för älgstorn enligt A 12,
4. anlägga väg eller led,
5. anlägga ledning i luft, mark eller vatten,
6. bedriva vattenverksamhet, t ex genom vattenreglering, muddring, avledande av vatten eller anläggande av vandringshinder,
7. plantera in växt-, djur-, eller svampart,
8. släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnäringssämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen,
9. framföra motordrivna fordon utanför väg med undantag för körning till och från ströängar enligt A 13,
10. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. förändra byggnad eller anläggning,

12. uppföra älgstorn,
13. köra i terrängen till och från ströängsskiften i reservatet i samband med jord- och skogsbruksåtgärder,
14. utföra fiskevårdande åtgärder såsom iläggning av sten eller grus, borttagning av vandringshinder eller liknande.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande åtgärder kan komma att genomföras för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar,
3. naturvårdsbränning,
4. stängsling, röjning av ungskog samt veteranisering av träd i skogliga utvecklings- och arronderingsmarker,
5. bekämpning av främmande arter,
6. utförande av återställningsåtgärder rörande vattenkvalitet, hydrologi och bottenmiljöer som exempelvis utrivning av vandringshinder eller igenläggning av diken,
7. genomförande av undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål,
8. tillgängliggörande av reservatet för besökare genom underhåll av väg, anläggande och underhåll av parkeringsplatser, fågeltorn, raststugor, torrdass, stigar, leder, spänger, broar, rastplatser, eldstäder och vindskydd.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
2. samla in vedsvampar, mossor, lavar eller ryggradslösa djur,
3. skada vegetationen i övrigt genom att t ex gräva upp växter,
4. fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Ta ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt,
5. skräpa ner,
6. framföra motordrivna fordon utanför väg.

Undantag från A- och C-föreskrifter

Föreskrifterna ska inte hindra:

1. förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut,
2. underhåll av väg, exempelvis hyvling, grusning, dammbindning, slyröjning, snöröjning, halkbekämpning eller andra åtgärder för att bibehålla vägens nuvarande standard och funktion. Föreskrifterna hindrar inte heller kapning och flytt av träd som fallit eller lutar in i väg- eller siktröjningsområdet. Redan fallna träd får kapas vid gränsen för siktröjningsområdet medan lutande träd även får kapas vid rot. Kapade delar ska läggas i naturreservatet i anslutning till siktröjningsområdet. För samtliga åtgärder gäller att risken för skada på mark, vegetation, bottenar och vatten ska minimeras. Innan större underhållsåtgärder ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd. Sådana åtgärder kan vara byte av vägtrummor, rensning av vägdiken eller rensning efter omfattande stormfällning. Vägarnas sträckning framgår av Bilaga 1.
3. underhåll av byggnader, stigar, leder eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder, exempelvis trädsäkring, ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd.
4. följande åtgärder inom ramen för befintlig koncession samt gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt:
 - drift, underhåll, reparation och ombyggnad av kraftledning,
 - nödvändiga avverkningar i kraftledningsgata inklusive sidoområden,
 - framförande av motordrivet fordon som krävs för åtgärder enligt ovan.Innan ovanstående åtgärder vidtas ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan om samråd,
5. bedrivande av renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594).
6. snöskoteråkning på väl snötäckt mark i enlighet med terrängkörningsförordningen (1978:594). Skador på vattenmiljöer, mark och vegetation får ej uppstå.
7. plockning av bär och matsvamp,
8. bedrivande av jakt och fiske i enlighet med gällande lagstiftning,
9. användande av terrängskoter, t ex fyrhjuling, vid uttransport av fälld älg eller björn. Särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark, vegetation och vattenmiljöer.

10. rättighetsinnehavare att fälla träd som riskerar att falla på byggnader.
11. rättighetsinnehavare att röja och ta bort sly, ta tillvara på fallna träd samt uppföra mindre markanläggningar som t ex spänger eller eldstäder inom 25 m från huvudbyggnad.
12. fastighetsägare att utföra jord- eller skogsbruksåtgärder på ströängar inom reservatet.

Upplysningar

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningar.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ MB gäller bl.a. att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. MB kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ MB vid vite förelägga om rättelse.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön enligt annan lagstiftning.

Redogörelse för ärendet

De höga naturvärdena inom Máhkkavárrie naturreservat uppmärksammades i samband med en inventering av skyddsvärda statliga skogar som länsstyrelsen och Naturvårdsverket genomförde under åren 2003-2005. Inventeringen gjordes på uppdrag av regeringen och redovisades i Naturvårdsverkets huvudrapport 5339 samt i delrapporter med beskrivningar av områden. Máhkkavárrie redovisas i delrapport 5473.

Under 2005 slöts en överenskommelse mellan Naturvårdsverket, Sveaskog och länsstyrelserna i Norrbotten respektive Västerbotten, om hur de skyddsvärda områdena från inventeringen skulle bevaras långsiktigt. Områdena kategoriserades i olika kategorier: 1. Naturreservat, 2. Ekoparker, 3. Större hänsynsområden, 4. Hanterande enligt Sveaskogs miljöpolicy och 3/4. Ej färdigutredda områden. Överenskommelsen redovisades i Naturvårdsverkets rapport 5498. Máhkkavárrie klassades till största del som ett större hänsynsområde men delar av området även som kategori 4. Detta innebär att Máhkkavárrie till största del har bevarats frivilligt men att i mindre delar har skogsbruk kunnat bedrivas.

Frågan om att formellt skydda fjällnära skogar aktualiserades i samband med Skogsutredningens betänkande SOU 2020:73. Inom ramen för skogsutredningen redovisades ett antal värdefulla fjällnatturskogar på statens innehav. I Skogspropositionen 2021/22:58 föreslog regeringen att staten ska vara föregångare i arbetet med formellt skydd av skog och att skyddsvärda statliga skogar ovan och i nära

anslutning till fjällnära skog bör få områdesskydd. Riksdagen tillstyrkte Skogspropositionens inriktning 2022.

Ett utfall av Skogsutredningen och Skogspropositionen var regeringsuppdraget att skydda värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog (M2022/01240) som tillföll Naturvårdsverket. Ett resultat av regeringsuppdraget var att Naturvårdsverket och Sveaskog, i februari 2023, tecknade en överenskommelse om att skydda cirka 100 000 hektar fjällnatorskogar. Detta innebär bland annat att tidigare frivilligt avsatta naturskogar nu kommer få ett långsiktigt formellt skydd. Máhkkavárrie som tidigare till största del avsatts som större hänsynsområde av Sveaskog ingår i denna överenskommelse och ska därför skyddas formellt i och med bildande av detta naturreservat.

Enligt 2 § lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket ska länsstyrelsen konsultera samiska företrädare innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. Förfrågan om konsultation skickades till Maskaure sameby, Sametinget och Svenska samernas riksförbund. Konsultation begärdes av Sametinget och har genomförts och avslutats i enighet.

Ärendet har remitterats till Skogsstyrelsen, Sametinget, Försvarmakten och Sveriges geologiska undersökning (SGU). Skogsstyrelsen meddelar att de ser positivt på reservatsbildningen, och Försvarmakten har inga synpunkter på den. Sametinget har yttrat sig och framfört att renskötseln och samiska näringar fortsatt måste kunna bedrivas obehindrat i naturreservatet. För redogörelse av SGUs synpunkter, se avsnittet *Synpunkter på förslaget* nedan.

Eftersom sakägarna i det föreslagna reservatet delvis utgör en obestämd krets, beslutades det den 21 oktober 2024 att dessa skulle delges genom kungörelsedelgivning. Enligt delgivningslagen (2010:1932) har kungörelsedelgivning skett när två veckor har förflutit från beslutet om kungörelsedelgivning. Därefter har sakägarna en månads yttrandetid, som i detta fall löpte ut den 4 december 2024. Handlingarna fanns tillgängliga hos länsstyrelsen och Arjeplogs kommun under denna tid. Till samebyn och de kända markägarna samt övriga sakägare skickades även förslaget till beslut per post eller e-post. Dessa informerades även att ärendet delges via kungörelsedelgivning, och de uppmanades att sprida denna information till berörda. Kungörelsedelgivningen publicerades även som annons i NSD, Norrbottens-Kuriren, Piteå-tidningen och Norran den 25 oktober 2024.

Kasker-Mellanströms skifteslag har meddelat att de inte har något emot att naturreservatet bildas men lämnar några synpunkter, se avsnittet *Synpunkter på förslaget* nedan. En privat sakägare lämnar också sitt bifall till bildandet av reservatet. Skellefteå kraft AB meddelar att de inte har något att erinra. Vattenfall Eldistribution AB har lämnat synpunkter, se avsnittet *Synpunkter på förslaget* nedan.

Beslutet har i enlighet med 25 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. föregåtts av samråd med Arjeplogs kommun. Kommunstyrelsen invänder inte mot

reservatsbildningen, då området inte inskränker på det rörliga friluftslivet eller allmänhetens möjligheter till jakt och fiske. Kommunen anser vidare att det inte är tillräckligt att endast skydda områden utan Länsstyrelsen måste satsa på investeringar i, och stödjande av friluftslivsinfrastruktur i de skyddade områden som är viktiga för det rörliga friluftslivet.

Samråd har genomförts med Naturvårdsverket som tillstyrker förslaget.

Synpunkter på förslaget

SGU meddelar att de avstår från att yttra sig. Till detta har de dock bifogat en bilaga innehållandes en generell formulering som SGU använder vid många remisser. Bilagan är av sådan art att länsstyrelsen ändå betraktar den som ett yttrande, och som därför kommer redogöras för och bemötas i detta beslut.

För att underlätta SGU:s arbete och minska länsstyrelsens administrativa börda, anser SGU det vara önskvärt att det tydligt framgår av reservatsföreskrifterna att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten som utförs av statlig myndighet ska tillåtas. Detta då de geologiska undersökningarna bidrar med viktig och grundläggande information som används i många samhällssektorer. SGU menar att de geologiska undersökningarna ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning, och att SGU:s undersökningar generellt inte är av sådan art att de strider mot det naturbevarande syftet med naturreservatet.

SGU framhåller Sveriges behov av kritiska och strategiska råvaror, och att geologisk kunskap är central för att kunna identifiera malmpotentiella områden. De vill också uppmärksamma länsstyrelsen på EU:s förordning om kritiska råvaror (CRMA) som trädde i kraft 23 maj 2024. Förordningen ställer krav på ökad kartläggning och utvinning av strategiska råvaror i medlemsstaterna, i syfte att minska sårbarheten och öka försörjningsberedskapen i Sverige och EU, meddelar SGU. Slutligen framför de att detta intresse måste beaktas i länsstyrelsens fortsatta arbete, och relaterade samhällskonsekvenser bör utvärderas. Yttrandet bemöts i avsnittet *Länsstyrelsens bemötande av SGUs synpunkter* nedan.

Kasker-Mellanströms skifteslag tycker att gränsdragningen kunde vara bättre för att gynna reservatets syfte. Skifteslaget har haft planer på att upprätta en vandringsled mellan topparna Makavare-Bellovare-Fårberget-Storgaika och ser gärna att länsstyrelsen undersöker möjligheterna att iordningsställa en sådan vandringsled, samt eventuella andra planer för att tillgodogöra reservatet för allmänheten.

Vattenfall framför i sitt yttrande att de har elnätsanläggningar i form av markkablar inom området samt att reservatet och dess föreskrifter inte får hindra att utföra återkommande drift- och underhållsåtgärder som man är ålagda att utföra bl.a. enligt Elsäkerhetsverkets föreskrifter. De framför även att föreskrifterna inte får utgöra hinder för ledningshavaren att utöva de rättigheter som gäller enligt gällande ledningsrätt eller servitutsavtal. Länsstyrelsen har därefter lagt till ett undantag för att möjliggöra detta, se

det 4:e undantaget från föreskrifterna. Det 3:e undantaget har även omformulerats efter tillägget.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Motivering av beslut

Området utgör en från naturvårdssynpunkt mycket värdefull naturskog som hyser en stor mångfald av växter och djur knutna till naturskogsmiljöer. Området har egenskaper och strukturer som bildats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. Även reservatets våtmarker har höga naturvärden och bidrar till områdets stora värde för biologisk mångfald.

Skogsavverkning, dikning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden samt dess opåverkade och ostörda karaktär förstörs. De höga naturvärden som finns i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Länsstyrelsens bemötande av SGUs synpunkter

SGU har begärt att det tydligt ska framgå av reservatsföreskrifterna att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten som utförs av statlig myndighet ska tillåtas.

Länsstyrelsen instämmer med SGU om att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten är viktigt för samhället, och att det finns ett stort samhällsintresse för metaller som bland annat krävs för den gröna omställningen. Vilken påverkan geologisk kartläggning har på naturreservatets naturmiljöer, arter och friluftslivsvärden beror bland annat på metod, samt var och när under året undersökningarna genomförs. Även om många metoder enligt SGU ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning, så kan det inte uteslutas att vissa undersökningsåtgärder kan ha negativ påverkan på reservatets naturvärden.

Föreskrifterna ska skydda mot åtgärder som kan skada de höga naturvärdena och därmed motverka syftet med reservatet. Det är alltså åtgärderna i sig som måste regleras, vem som orsakar skadan saknar betydelse. Länsstyrelsen ser därför ingen möjlighet att utforma särskilda undantag för statliga myndigheter såsom SGU föreslår.

Uppkommer det behov av att utföra åtgärder för undersökning, kartläggning eller inventering som strider mot naturreservatets föreskrifter finns möjlighet att söka dispens från föreskrifterna. Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl eller om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte. Länsstyrelsen vill belysa att vissa undersökningsåtgärder redan är tillåtna, då de inte strider mot reservatsföreskrifterna. Sådana åtgärder kräver ingen dispens alls.

SGU meddelar även att underlagen till naturreservat vanligtvis har brister vad gäller inkluderande av geologisk information. Länsstyrelsen instämmer delvis med detta, men menar att remissen ger SGU möjligheten att tillföra besluten den information som de

önskar. SGU förmedlar dock inte längre någon generell geologisk information om naturreservaten.

Länsstyrelsen känner till EU:s förordning om kritiska råvaror, och beaktar redan intressen såsom samhällets behov av metaller och mineral vid bildande av naturreservat. Om regeringen och riksdagen anser att mer omfattande avvägningar mellan försörjningsberedskap, ekonomiska intressen och naturvärden ska göras bör dessa enligt länsstyrelsen i stället lämpligen hanteras på nationell nivå i samband med att nya mål för skydd beslutas nationellt.

Överensstämmelse med strategier för skydd samt förenlighet med miljömål

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av flera av miljökvalitetsmålen; Levande skogar, Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker, Ett rikt växt- och djurliv samt Begränsad klimatpåverkan.

Beslutets förenlighet med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB och planer

Reservatet berör ett område som är av riksintresse för rennäringen och som enligt 3 kap. 5 § 2 st. MB ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande. Länsstyrelsen har infört långtgående undantag från föreskrifterna för att inte inskränka renskötselrätten. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar rennäringens bedrivande.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Intresseprövning

I enlighet med 7 kap. 25 § MB ska det finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och de inskränkningar som beslutet innebär för den enskildes markanvändning. Därför ska det alltid göras en intresseprövning mellan allmänna och enskilda intressen.

I reservatet ligger ett ströängsskifte som har en historisk bakgrund som myrslåttermark. Länsstyrelsen bedömer att ett fortsatt nyttjande av detta skifte inte på ett betydande sätt motverkar reservatets syfte. Reservatets föreskrifter är därför utformade så att pågående markanvändning inte försvåras inom detta ströängsskifte. Det innebär att slåtter, fällning av träd och andra liknande åtgärder inte är reglerade inom ströängsskiftet. I och med detta undantag bedömer länsstyrelsen att föreskrifterna inte förhindrar pågående markanvändning på ströängen. Reservatsbeslutet medför därför inte heller någon rätt till ersättning för ägarna till ströängen. Vid körning till och från ströängsskiftet i samband med jord- eller skogsbruksåtgärder finns risk för skador på mark och vegetation som inte är förenligt med syftet med reservatet. För att undvika sådana skador får körning endast ske efter tillstånd av länsstyrelsen. På så sätt kan myndigheten styra var, när och på vilket sätt terrängkörningen får ske för att minska risken för skador.

Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga för att bevara de höga naturvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte.

Konsekvensutredning

Enligt förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ska en myndighet inför beslut om föreskrifter eller allmänna råd så tidigt som möjligt utreda ordningsföreskrifternas kostnadsmissiga och övriga konsekvenser. Enligt samma förordning får myndigheten göra ett undantag från regeln om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Föreskrifternas konsekvenser för allmänheten eller i övrigt bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning inte behöver upprättas.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Máhkjavárrie naturreservat
Kommun:	Arjeplog
Lägesbeskrivning:	5 km V om Mellanström
Fastigheter:	Arjeplogs Skolbord 1:2, Sveaskog
Samfälligheter:	Bellonäs ga:3, Bellonäs ga:4, Mullholm ga:2
Sameby:	Maskaure sameby
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Area:	1669 ha
Naturtyper:	Skogsmark 1375 ha, varav produktiv skog 1014 ha Våtmark 150 ha Sjöar och vattendrag 3 ha Övrig mark 141 ha

Beskrivning av området

Máhkjavárrie är beläget ca 20 km söder om Arjeplog och 5 km väster om Mellanström i södra delen av Arjeplogs kommun. Reservatet omfattar i huvudsak kvarvarande naturskog på två intilliggande bergskomplex och korsas av en landsväg mellan dessa. En kraftledning löper parallellt med vägen i väst-östlig riktning. Det norra bergskomplexet består av bergen Stor-Gaika, Smálávárrie (Fårberget) och Beálluovárrie och reservatet omfattar främst övre delarna av bergens sluttningar. Södra komplexet består av Södra Granberget, Norra Granberget och Máhkjavárrie. Samtliga bergstoppar når ca 600–635 m.ö.h.

Det omgivande landskapet är rikt på vatten och Máhkkavárrie naturreservat omges i både norr, väst och öst av de stora sjöarna Uddjaure, Storavan och Siebdniesjávrrie. De skogklädda bergen utgör ett större område med naturskogar och urskogsartade skogar i olika successionsstadier efter skogsbrand samlade inom ett och samma område, och bildar på så vis en mosaik skapad av den naturliga dynamiken i skogen som annars saknas i dagens brukade skogar. Myrar förekommer främst i de låglänta delarna i anslutning till vägen som korsar reservatet, samt som mindre våtmarker med vattendrag i svackor på bergssluttningarna. I södra delarna av reservatet finns två myrområden som ingår i större våtmarkskomplex som sträcker sig vidare utanför reservatet. Området utgör brunstland för Maskau sameby och ett rengärde finns på norra sidan av vägen centralt i området.

På bergens övre delar finns främst urskogsartad höglägesgranskog i sen succession där marken till stor del har förekomst av block eller hållar. Trädskiktet är glest och fullskiktat, med garnlavsdraperade granar med en ålder kring 200 år. Död ved förekommer som torrakor, toppbrutna granar och lågor i olika nedbrytningsstadier. Det finns ett tämligen stort inslag av lågor och döda stående granar som är spärrgreniga till sin karaktär. Kring Beälluovárries toppar och i dess sydsluttning växer gott om flerhundraåriga tallar i den gamla granskogen. Även i Norra och Södra Granbergets västra sluttningar dominerar urskogsartad granskog i sen succession, men här är skogen tätare med högre produktivitet. Tallöverståndare och gamla granar, många med toppbrott, karaktäriserar den olikåldriga och flerskiktade skogen. Delar av området präglas av ett inslag av tallöverståndare som är 500—600 år gamla. Mängden liggande och stående död ved är god till riklig och utgörs främst av rötbrutna granlångor i olika successionsstadier samt allmänt med stående döda och döende träd.

Längre ned i bergssluttningarna finns skog som vuxit upp efter brand av varierande ålder, främst mellan 120–170 år. I området finns både rena gran- och tallbestånd, samt barrblandskog med inslag av björk och sälg. Påverkan från äldre selektiva avverkningar varierar från måttlig till obefintlig.

På Máhkkavárries sydsluttning står brandpräglad 130-årig barrblandskog som domineras av tall och glasbjörk. Här finns även rena löv- och tallbrännor som har mycket låg påverkansgrad och är tydligt urskogsartade.

Skogen i Stor-Gaikas östsluttning utgörs av en 170-årig tallbränna (tallskog som vuxit upp på naturlig väg efter brand) på torr mark. Delar är av stavakarakter, det vill säga tät och relativt klen, självgallrande tallskog. Det förekommer också glesa partier där tallarna är tämligen kvistiga och frodvuxna, allt beroende på föryngringsförhållandena efter branden. I övre delen finns gles tallskog med 300—400-åriga, knotiga tallar. Den döda veden utgörs här av torrakor och vindfällan och spår efter plockhuggning förekommer endast i de lägre delarna.

Beälluovárries nordvästsluttning utgörs av en hänglavsrik, lågproduktiv 150-årig granskog med gott om gamla björkar och sälg. En viss självgallring har skett som skapat ett sparsamt inslag av död ved, men det finns också äldre död ved i form av

torrakor och rotvältor. Även Beälluovárries östsluttning är mager och här ses rikligt med block och inslag av hällar. I sydsluttningen finns ett litet område med 80-årig tallskog med inslag av flerhundraåriga tallöverståndare.

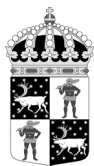
I det låglänta området kring den korsande vägen där bergskomplexen möts finns både myr och skogsmark. På de torrare partierna står tallskog med en ålder av ca 150 år, uppkommen efter brand. Tallskogen har plockhuggits och störst påverkan ses i de låglänta delarna närmast vägen. Längre upp finns död ved i form av både gamla lågor, kolade högstubbar och torrakor. Längst i öster och i väster nära vägen finns grandominerad, omväxlande naturskog på frisk till fuktig mark med små bäckar. En bit högre upp i väst, i nedre delen av Norra Granbergets nordvästsluttning, finns källpåverkad, produktiv gransumpskog med rikligt av rötlågor i alla stadier. Det finns även senvuxen sumpskog med inslag av gammeltallar på näringsfattigare mark.

Större delen av reservatets skogsmiljöer består av naturskog, till stor del urskogsartade, som har låg till obefintlig påverkan av skogsbruk. Längre ned i vissa sluttningar har plockhuggning haft en mer betydande inverkan på skogens sammansättning och struktur, och främst talldominerade låglänta områden är något utglesade av plockhuggning. I nordvästsluttningen mellan norra och södra Granbergens toppar har större uttag gjorts vilket lämnat mer eller mindre av en restskog. Skogen här är gles och åldersfördelningen har en tyngdpunkt på kring 100 år, även om gott om 150-åriga och enstaka 250-åriga granar och tallar finns kvar. Skogen visar en lägre grad av påverkan högre upp i sluttningen, där det finns riklig förekomst av död ved och garnlavsklädda äldre träd. I Máhkkavárries nordostsluttning finns ett mindre område med yngre blandskog av lågörttyp med tall, gran och björk som vuxit upp efter en gammal hyggesbränning. Beståndet är delvis tätt och mycket björkrikt, med inslag av granar med brandljud och sälgar med lunglav.

Våtmarkerna Räksakråvvemyran och Geusakmyran ligger intill vägen som korsar reservatet. Myrarna avvattnas via små bäckdråg. På södra delen av Geusakmyran finns spår av dikningar/rätning av rinnstråk. I sydvästra änden av reservatet omfattas en liten del av Mossamyran, ett långsmalt våtmarkskomplex som sträcker sig i nordsydlig riktning söder om reservatet. Den del som ingår i reservatet utgörs av blandmyr. I södra delarna av Mossamyrans utbredning utanför reservatet finns spår av dikningar. Reservatets sydöstra ände innefattar en del av våtmarkskomplexet Harrurmyran som har högt naturvärde enligt VMI. Harrurmyran är totalt 367 ha stor. Den del av myren som ingår i reservatet utgörs av strängflarkkärr och topogent kärr med bäckdråg, och har delvis en historik av myrslåtter.

I det låglänta området mellan Máhkkavárrie och Norra Granberget finns en tjärn som delvis omges av våtmark. Från landsvägen i norr går en stig som leder fram till tjärnen och några mindre byggnader finns i strandkanten i dess södra ände.

Områdets storlek och höga grad av naturlighet kombinerat med skogsmarkens stora variation i markfuktighet, produktivitet och därmed skogstyp, innebär goda förhållanden för biologisk mångfald. Även inslaget av våtmarker, vattendrag och den lilla tjärnen är

Länsstyrelsen
Norrbotten

BESLUT

13 (13)

Datum
2024-12-09

Diarienummer
3679-2023

NVR ID
2060302

positivt för dess naturvärden. I Máhkkavárrie finns en rik flora av sällsynta och krävande vedsvampar och lavar, från arter som oftast påträffas i torra till friska tallskogar till arter som främst kopplas till gransumpskogar. Bland rödlistade arter i området kan nämnas gräddporing, gäckporing, lappticka och ulltickeporing, samt dvärgbägarlav, kolflarnlav, lunglav och mörk blåslav. Máhkkavárrie har också ett stort värde för fågelarter knutna till naturskog och rikligt med spår av tretåig hackspett finns i delar av området. Även floran är varierad och delvis rik med inslag av bland annat orkidéerna brudsporre, jungfru marie nycklar, korallrot och spindelblomster.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen enligt Bilaga 3. Tid för överklagande räknas från den dag beslutet kungörs i ortstidning.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § MB, vilka gäller omedelbart.

Beslutande

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med naturvårdshandläggare Alexandra Lindmark som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Per-Anders Jonsson och jurist Sofia Sandelid medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor:

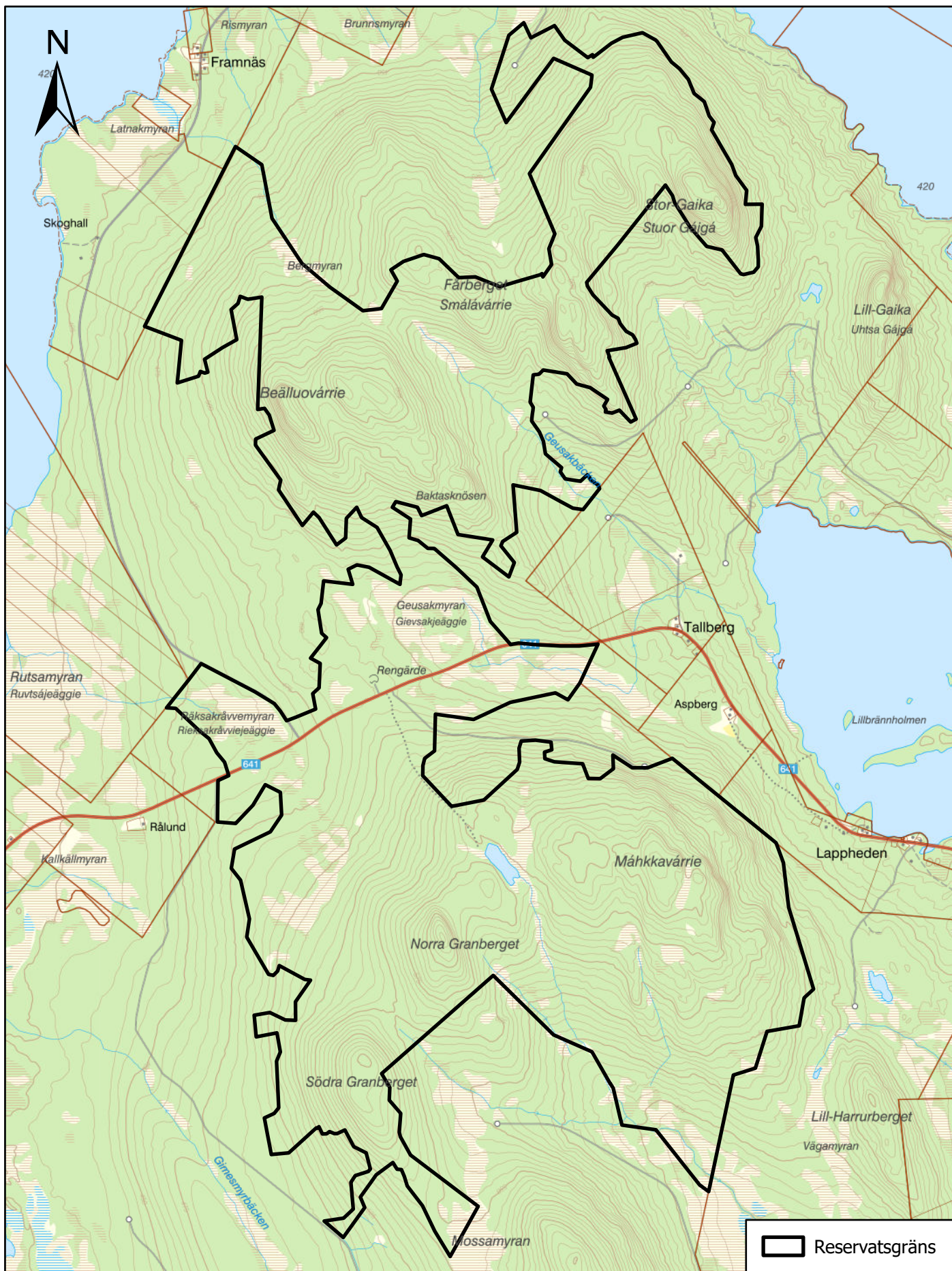
1. Karta över reservatet
2. Översiktskarta
3. Hur man överklagar
4. Skötselplan

Máhkjavárrie naturreservat

Areal: ca 1669 ha

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:36 000

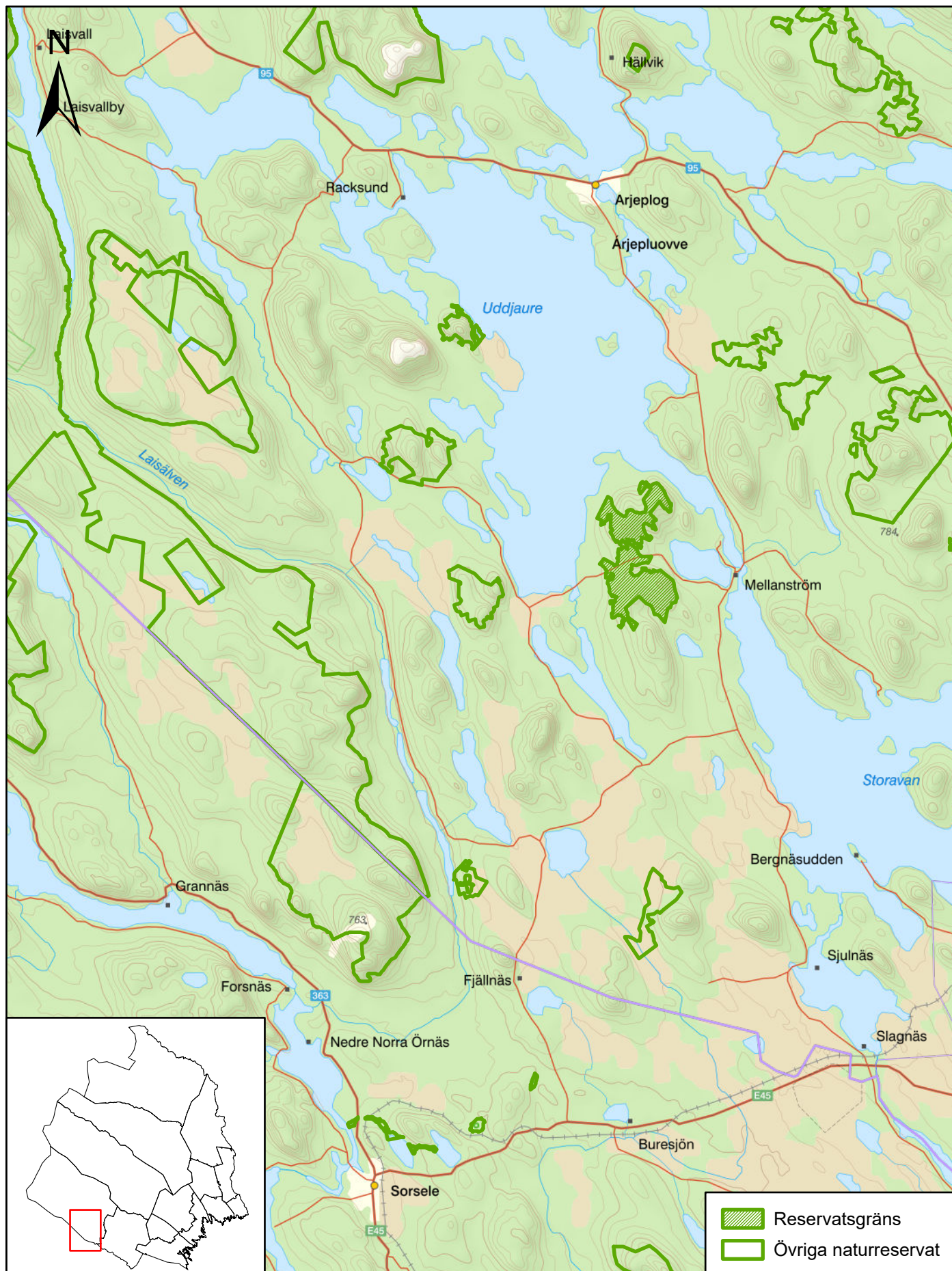
Máhkjavárrie naturreservat

Arjeplogs kommun

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:300 000

0 10 20 km

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos Regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Norrbotten antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades**.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange diarienumret för detta ärende. Numret finns uppe till höger på första sidan.